

19947 Feb 26
Lase Medical Library

DE CHINIOIDINIO.

DISSERTATIO

INAUGURALIS MEDICO-PHARMACEUTICA

QUAM

CONSENSU ET AUCTORITATE

GRATIOSI MEDICORUM ORDINIS

IN

ALMA LITTERARUM UNIVERSITATE

FRIDERICA GUILIELMA

UT SUMMI

IN MEDICINA ET CHIRURGIA HONORES

RITE SIBI CONCEDANTUR

DIE XX. M. AUGUSTI A. MDCCCLIII.

H. L. Q. S.

PUBLICAE DEFENDET

AUCTOR

CAROLUS AEMILIUS STROPP

POMERANUS.

OPPONENTIBUS:

E. GERLOFF, med. et chir. Cand.

C. REICHE, med. et chir. Stud.

A. BOLLERT, med. et chir. Dd.

BEROLINI,

TYPIS FRATRUM SCHLESINGER.

Handwritten text at the top left, possibly a date or reference number, partially obscured by a blue ink mark.

THE UNIVERSITY OF

THE UNIVERSITY OF

THE UNIVERSITY OF

THE UNIVERSITY OF

THE UNIVERSITY OF

THE UNIVERSITY OF

THE UNIVERSITY OF

THE UNIVERSITY OF

THE UNIVERSITY OF

THE UNIVERSITY OF

THE UNIVERSITY OF

THE UNIVERSITY OF

THE UNIVERSITY OF

THE UNIVERSITY OF

THE UNIVERSITY OF

THE UNIVERSITY OF

THE UNIVERSITY OF

THE UNIVERSITY OF

THE UNIVERSITY OF

THE UNIVERSITY OF

THE UNIVERSITY OF

THE UNIVERSITY OF

THE UNIVERSITY OF

THE UNIVERSITY OF

PARENTIBUS

C A R I S S I M I S

AD CINERES USQUE COLENDIS

Digitized by the Internet Archive
in 2026

PATRUELI

FERDINAND. STROPP

FAUTORI BENEVOLO HUMANISSIMO

HASCE

STUDIORUM PRIMITIAS

PIO GRATOQUE ANIMO

D. D. D.

AUCTOR.

PROOEMIUM.

Omnibus temporibus febris intermittens et propter frequentiam et propter pertinaciam oppugnationemque solertiam medicorum provocavit, ut remedium reperirent, quo instructi hunc morbum vincere certo possent. A medicis veteribus contra talem inimicum, saepissime insidiosum, exercitus amarorum, aromaticorum, purgantium, emeticorum, venaesectionum, terroris, nauseae etc. eductus totiusque fere pharmacorum thesauri auxilium accitum est, unde illos viros non felicissimos in morbo profligando fuisse apparet. Semper enim permagna medicaminum copia nec morbum, nec ejus remedium cognita esse indicat. Anno MDCXL. El. Cinchona cortice chinae in Europam allato medicorum dubitationem removit, nam cortex peruvianus specificum remedium typicorum morborum inventus et usque ad hoc tempus ubique spectatus est. Alcaloideis, chinino et cinchonino cognitjs, etiam febrium curatio facilior et certior reddita est. Sed parvo temporis spatio interjecto vitium idque haud exiguum illorum praeparatorum apparuit, nempe eorum maximum pretium fere impendebat, quominus remedium fierent morbi, qui imprimis pauperiores homines opprimit, ad labores sustinendos ineptos reddit, diutina aegrotatione flagellat. Hac causa commoti et quum continens terra paullo post a Napoleone praecclusa esset, saepissime etiam sola novi cupidine, prae-

cipue postquam factis in chemia tractanda progressibus pharmacorum thesauro alcaloideorum copia adjuncta erat, materias petierunt, quae in corticis chinae ejusque alcaloideorum locum substituerentur. Explorabantur alcaloidea ac subalcaloidea corticum chinae non officinalium, neque minus berberinum, salicinum, ilicinum, phlorrizinum, citrarinum, piperinum, coffeinum, gentianinum; revocabantur veterum amara, acria, aromatica, adstringentia; tentabatur liquor ammonii caustici (ggt. 10—12 in vehiculo mucoso); dabantur chlornatrii magnae doses, opium, vegetabilia, quibus inest acidum hydrocyanicum, quae multa etiam et varia sequebantur. Remediis internis subveniebatur externis: cute in regione columnae vertebrarum atque in scrobiculo cordis irritata, epicarpiis, balneis et calidis et frigidis, ceteris. Sed omnia haec substituta optatis respondere non poterant. Semper medici ad corticem chinae refugiebant. Acidum quoque arsenicosum, quanquam antitypicum valde spectabile inventum est, propter vires suas secundarias periculosas nunquam summum locum inter febrifuga tenebit, neque corticis peruviani praeparata depellet. Neque est, cur corticem relinquamus. Ultimis decenniis ex eo materia praeparata est, cujus parvum pretium cum certa efficacia conjungitur. Dico chinoidinium (chinoidinum, chinioideum, chinoidina, chinium resinosum s. resino-sulphuricum, Chinoidin, Chininharz) et hoc remedium quam maxime aestimatione dignum esse hocce opusculo docere nobis proposuimus.

Berolini atque in locis, quae circumjacent, febris intermittens quum sit morbus frequentissimus, inde fit, ut in regio universitatis instituto policlinico, quod sub auspiciis illustrissimi Romberg floret, singulis annis, ratione multis neglectis obiter inita, trecenti homines hoc morbo laborantes curentur, qui numerus sufficiens videatur, quo dignitas medicaminis abhinc annos tres constantissime adhibiti constituatur. Illo in instituto chinoidinium impenditur ad febris intermittens omnes formas, recentes et inveteratas, leviores et graviores curandas, ad tollendos morbos, qui eam sequi solent (tumorem lienis et hepatis, hydropem, ceteros), ad removendas neuralgias, quae typo intermittente ingrediuntur — ut paucis dicam, semper, si remedium indicari antitypicum visum est. Constanter ejus applicationem effectus insignis sequebatur, ita ut chinini ejusque salium atque cinchonini opera penitus supervacanea esset. Num saepius in curandis typhis utilitatem praebeat hoc medicamentum, ipse nondum exploravi. Sed iis in typhis, qui sunt in regionibus paludosis una cum febre intermittenti, cui alieni nequaquam videntur esse, chinoidinium non rejiciendum puto. In illa febre (intermittenti) continua, quae saepissime initio et sub finem

cujusque epidemiae exstat, typho simillima, summa cum efficacitate magnae hujus remedii doses praebentur.

Aegroti curandi si diarrhoea laborant, aut si hic morbus inter curam intercedit, quod saepius evenit, ante curam institutam, aut continuatam, remediis aptis (opio, tinctura nucis vomicae, ferri praeparatis) removetur. Exanthemata (roseola, urticaria), quae forte appareant, remedio per aliquod tempus non concessa celerrime extinguuntur. Multi quidem sunt, e. gr. etiam experientissimus C. A. Steifensand (insignis sua dissertatione, quae inscripta est: *Das Malariafiechthum in den niederrheinischen Landen*. Crefeld 1848.), qui complicationes gastricas omnino respici nolint. Sed hanc sententiam tantum, si non de veris complicationibus, sed de febris intermittens localisationibus (quarum morbo ipso superato plerumque symptomata cessant) agatur, defendi posse existimo.

Exigua copia pulveris radicis belladonnae, singulis chinoidinii dosibus adjuncta, auctore Romberg remedii efficaciam auget. Verumtamen rarissime in neuralgiis intermittentibus, quum solum chinoidinium apte administrantem medicum fere nunquam destituat, hoc adjuvans necessarium est.

Dicendum nunc est de methodo, qua chinoidinium usurpetur. Simul atque aeger curandus est, chinoidinium, nisi res quaedam gravior ejus applicationem vetet, praebetur, quod et in apyrexia et in paroxysmo sumendum est. Quae curatio nullo intervallo interjecto non prius omittatur, quam omnia febris in-

termittentis ejusque, ut ita dicam, progeniei perniciosae vestigia deleta sint. Ita chinioidinio omnia fere medicamina, quibus in stadiis consecutivis uti solent (ut afferam aquas minerales resolventes Karlsbad, Ems, Kissingen, alias, diuretica, ferri praeparata etc.), compensantur. Quod attinet victum, quem instituant curandi, nunquam separatim praescribi, id quod hominum pauperiorum multum refert, necesse videbatur. Ova, pisces (et etiam anguillas) edere iis licet, neque ab aqua fluente prohibentur. Cura ipsa nunquam retardata est usu ciborum, quos alias interdicare solent. Alimenta roborantia necessaria sunt iisque non solum cura maturatur, sed etiam optimum scutum sunt, quo accessiones posteriores propulsentur.

Hac febris intermittens tractatione certissime efficitur, ut morbus radicitus tollatur impetusque recidivus arceatur. Novae accessionis, si qua ingrediatur, causa nec est medicaminis infirmitas, nec ejus falsa applicatio. Sed quum aegroti, imprimis pauperes continuo tactui aeris perniciosi expositi sint; quum mala alimenta, miserissima domicilia, immundities, vita immoderata, cupiditates pravae atque indomitae semper semina, quae a medicis removeri non possunt, febris intermittens praebeant: quominus novae febris accessiones — non recidivus impetus, i. e. morbus per aliquod tempus absconditus denuo apparens — fiant, impediri non posse fateor. Hic latissimus campus patet, in quo disciplina medica publica salutem communem maxime adjuvare potest. Et si forte viri civitatis gubernacula tenentes

haec vitia remove omittant, collegium medicum tamen singulique medici iterum iterumque edicta promulgent de cessationibus consuetudinibusque pravis, quibus non singulis, sed totis pagis et regionibus conditio miserrima, diutina aegritudo, summa calamitas, interitus luctuosus paretur. In memoriam sibi revocent, antiquissimis temporibus eos in deorum numerum receptos esse, qui paludes odorem pestilentem exhalantes deleverint (e. gr. Herculem dico, qui draconem Lernaem occidit, flumina Alpheum et Peneum per Augiae aulas deduxit).

Nobis vero ad chiniodinii usum revenientibus nunc quaerendum est de modo, quo illud aegrotis concedatur. Multi atque illustres viri medicinam exercentes diligentissime tincturam commendant. Pharmacopoea Hamburgensis habet hancce:

Rep. Chiniodinii part. j, Spirit. vin. rectifss. part. viij. M. D. S. $\frac{1}{2}$ — 1 cochlear exiguum, ter vel saepius per diem.

In nosocomiis Viennensibus acida solutione utuntur:

Rep. Acid. Halleri part. j, Chiniodinii part. ij, Sp. vin. rectifss. part. xvj, Aq. cinnamomi part. xLvij. M. D. S. secunda vel tertia hora cochlear minus.

Natorp praescribit simillimam:

Rep. Tinct. Chiniod. (Ph. Hamb.) $\mathfrak{z}$ j, Elix. acid. Halleri $\mathfrak{z}$ j, Aq. menth. piperit. vinos. $\mathfrak{z}$ ij. M. D. S. singulis vel tertiis horis cochlear minus, dum febris exstat, postea cochlear sub tempus matulinum et vespertinum usque ad corporis restitutionem in integrum.

Rademacher adhibere solebat hancce tincturam:

Rep. Chinioidinii ℥j, Chinin. sulph. gr. x, solv. in Alkohol ℥ij. M. D. S. quater in diem gtt. xv.

Dreyer efficacissimam approbavit sequentem:

Rep. Chinioidinii ℥j, solv. in Spir. sulph. aeth. ℥iv. D. S. sumatur in apyrexia.

Neque hae tincturae ullo modo improbandae, aut condemnandae sunt, nisi quod propter saporem pessimum vix longius per temporis spatium sumi possunt, unde facile evenit, ut aegroti, qui abhorrent ab hoc medicamine, curam omittere et interrompere commoveantur.

Alii pulvere (cum saccharo albo, saccharo lactis) praecipue in morbis infantum curandis utuntur, id quod leviter explorantibus admodum probabile videri possit. Chinioidinium enim pulveratum, quum saliva non solvatur, gustus sensum non infestat. Fit autem, ut pulvis, oris calore concretus, dentibus faucibusque adhaereat et ab infantibus, deglutitionis fere ignaris, non devoretur. Et revera difficillimum est, hoc remedium — neque minus cetera corticis chinae praeparata — infantibus dare, quum pilulae nequaquam ab iis deglutiantur. Ad tincturam igitur refugiendum esse censeo, quae saepissime quidem nonnisi vi adhibita infantibus immitti potest. Corrigentibus admixtis (syr. cort. aurant., tinct. cinnamom.) pretium medicaminis fit immodicum. Ebert, qui stationi in nosocomio caritatis Berolinensi institutae pro infantibus praeest, semper dat tincturam.

Chinioidinium pilulis dare omnino optimum visum

est et ideo quidem praecipue, quod hac in forma dosis accuratissime definiri potest, neque sapor fastidiosus percipitur. De quibus pilulis, quomodo parentur, hoc loco aliquid adjicere licet. Haec praeparatio multis difficultatibus implicita est, ita ut — aliam enim causam non invenio — etiam hic praebendi chinioidinii modus reprobaretur. Facillime quidem praeparantur pilulae e chinioidinio in spiritu vini rectificatissimo, aut in acidis dilutis q. s. soluto; sed quum mox liquescant concrescantque in scatula, minime laudari possunt. Methodum, quae valde apta apparet et quam deinceps explorabo, mecum communicavit summa benignitate vir humanissimus, experientissimus Schering. In hujus pharmacopolae officina (Berolini, Chausseestrasse 17) chinioidinio, in apparatu quodam vaporibus aquae ferventis liquefacto pulvis, qui placet, vegetabilis (pulv. rad. gentianae, pulv. rad. althaeae) admiscetur q. s. ut fiat massa pilularum. Hac ex massa quam celerrime in machina ad pilulas formandas calefacta singulae pilulae parantur. Machinam calefactam esse, nec minus celeritatem dexteritatemque adhiberi, quum alioquin massa jam in laborantis manibus duritiem lapidis induat, necesse est. Tum pilulae consperguntur (semine lycopodii, pulv. cort. cinnam.), aut — ut divitioribus etiam fortasse gratiores fiant — capsulis gelatinosis obducuntur. Pilulae hac methodo formatae, per longissimum tempus, nisi nimio calori expositae sint, formam suam servant, ita ut semper magna earum copia in officinis in promptu esse possit.

Sed haec nobis sufficiant de forma remedii agentibus. Quod ad dosin pertinet, ea haud discrepat ab illa chinini sulphurici. Grana decem et quindecim ad impetus recentes tollendos sufficiunt hominibus, qui alioquin integri apparent. Tamen equidem potius suadeam, ut statim etiam in hisce accessionibus solitariis per aliquod tempus, impetu jam sublato, remedium, usque dum circiter drachma una sit sumta, amplius administretur, ne semina, ex quibus postea febris recidiva nascatur, in occulto crescant, sed radicitus deleantur. In regio universitatis nostrae instituto policlinico dantur grana duo pro dosi, quae morbi stabilitate et gravitate respectis ter die, vel per singulas horas sumenda sunt.

Formula haec est:

Rep. Chiniodinii ʒj, Pulv. rad. althaeae q. s., ut f. massa pilular., ex qua form. pil. No. xxx. D. S. consp. :

Qui chiniodinio, methodum quam descripsimus secuti, utuntur, semper iisdem felicissimis successibus gaudebunt, quos medici in regio instituto policlinico hujus urbis, neque minus in eo instituto, quod „berliner Gesundheitspflegeverein“ vocant (ubi eadem ratione ducti hoc medicamentum adhibent), adipiscuntur. Restituent in integrum functiones omnes, reducent vigorem, colorem, appetitum, et qui antea febricosis symptomatibus affligebantur, ii deinceps sani manebunt. Persuasum habeo, nihil ab hujusmodi methodo et continuato fortiter repetitoque chiniodinii usu, si prudenter et apte fiat, damni proficisci. Nunquam vidi, quam

vocant chinae crapulam („Chinaraus““) atque hoc remedio illam excitari omnino nego. Paucissimi ex plurimis, hac methodo rite absoluta persanatis, febrem denuo passi sunt (vide, quae supra adduxi). Si enim aeger et medicus munus suum aequaliter obeant, experientia nos docet, hocce remedium febres non praecludere, sed plane curare, nec in tempus aliquod suspendere, sed funditus profligare. Atque haec, si quid in arte medica certi est, certissime eveniant. Quod jam illustrissimus Werlhofius de cortice peruviano exclamavit, majore merito de hoc corticis praeparato dicendum est: „Deo sit gloria, medicinae omnis et hujus remedii opportuni, efficacis, adaequati largitori!“ Sed quum tales effectus felicissimos nunquam viderint, multi medici chinoidinium vituperant, condemnant, si de eo sermo fit, nares corrugant. Videamus, quid sit in caussa. Illi infidum remedium esse contendunt, id quod postea argumentis refutare conabor. Non opportune, neque sufficienter eos adhibuisse hoc medicamentum equidem judico, ita ut major medici quam remedii culpa sit. Licet mihi hoc loco de febrifugis medelis nonnulla afferre. Permulti fortasse mihi tironi veteres artis leges impugnanti irascentur. Neque sane sententiam ferre ausus essem, nisi multos atque experientissimos viros mecum sentire scirem.

Quid dicam de iis, qui, corticis chinae praeparatis omissis, etiamnunc τὴν ἰατρικὴν ὕλην circumspicientes cum Virgilio exclament: „o si se nobis ille aureus arbore ramus ostendat nemore in tanto!“ Quid de illis,

qui „projicientes ampullas et sesquipedalia verba,“ tanquam ingentem remediorum de febribus triumphantium catalogum composuerint? Quid de iis, qui talibus, a cortice peruviano alienis medicaminibus febres-frustra, ut opinor-curare studeant? Nescio, an militibus illis sint similes, qui hodie nonnisi balistis, catapultis, arietibus hostium munimenta oppugnare et Alexandri Caesarisve artibus bellicis militarem scientiam absolvere conarentur: vel nautis, qui abjecta acu magnetica ceterisque recentioribus inventis physicis, astronomicis, mechanicis aliisque navigationis commodis, ad veterum apparatus navalem redire, eorumque arti nauticae minus perfectae merces vitasque hominum in infido oceano committere auderent, ideo nimirum, quod etiamnunc partim tempestatum et scopulorum inevitabilium injuriis, partim hominum imperitia vel negligentia naufragia fiant. Jam ad eos redit oratio, qui cortice chinae, alcaloideis eorumque salibus, chinoidinio utuntur. Mihi observanti, quam methodum plurimi in tractandis febribus intermittentibus sequantur, saepissime in mentem venit, quod Goethe dixit:

Es schleppen sich Gesetz' und Rechte

Wie eine ew'ge Krankheit fort.

et qui liberi sunt in consulendo mecum illa verba exclamabunt. Etiamnunc quidem ille Bagilui (prax. med. libr. I. 13.) aphorismus locum habet: „Febris, si phaenomena spectes, reliquis morbis est notior, si constitutionem et causam, omnium ignotissimus.“ Sed tamen inter omnes constat, febrem intermittentem tantum esse

symptoma morbi continui, qui miasmale specifico, in corpus et sanguinis circulationem recepto, nervorum systema irritante, excitatur. Haecce materia heterogenea, corpori inimica, tanta vi aegrotis adhaeret iisque quasi organice inserta est, ut nisi magno labore expelli non possit. Accedit, quod qui tactum aeris perniciosi fugere nequeunt, semper denuo hanc materiam recipiunt, qua de causa remediis roborantibus eos firmari necessarium videri debet. Haecce respicientium quis est, qui non confiteatur, febrem intermittentem ad morbos pertinere maxime pertinaces? Aut non confiteatur, plane depugnetur illud malum necesse esse, ne iterum iterumque accessionibus recidivis homines flagellentur? Aut non confiteatur, in hunc morbum cadere, quod poeta de animo iracundo cecinit: „qui nisi paret, Imperat; hunc frenis, hunc tu compesce catena!“ Quid? Quamquam haec omnibus perspicua sunt, tamen permulti morbum, de qua agimus, parvi aestimant eumque negligunt. Mehercle laudari non potest methodus, qua in tractandis febribus intermittentibus utuntur. Symptomata debellant, morbum ipsum relinquunt. Paroxysmos avertendos esse magnis febrifugi dosibus docent, et aegros, si feliciter dies fatales septimos accessionem non passi superaverint, sanos putant. Exorcistae quasi „septimorum dierum“ daemones anathemate percellunt et spectris expulsis totum orcum deletum judicant. Quid? Unde venerit haec lex? Nata est ex studiis mysticis saeculi remoti, quae, a posterioribus sine iudicio accepta, nunc ex cathedris etiam atque etiam discipulis

praecipitur. Cathedra habeat regulas, experientia habet exceptiones.

Quid eveniret, si medicus singulos tantum impetus epilepticos magnis cujusvis nervini dosibus debellare studeret? Num hac methodo aegrum commiserandum ab aeterna stuporis nocte servaret? Estne doloribus ossium syphiliticis laborans sanus judicandus, simulac dolores modo magnis kali jodati dosibus expulsi sunt? Estne hoc rationem sequi, si in carbunculosi carbunculos tantum singulos delere velis? Sananturne malleo humido infecti eo, quod singulae puris collectiones remediis aptis removeantur? Nunquam. Nonne vero idem valet de illa methodo in tractandis febribus intermittentibus adhibita, qua aegri certissime faucibus traduntur illius monstri multiformis, quo morbi ex febre oriundi continentur? Ad lentam et continuam aegritudinem diutinam ducuntur inque iis omnes illi morbi accumuluntur, qui paullatim in omnibus nervorum systematis regionibus prorumpunt. Hydrops, tuberculosis, degeneratio lienis atque hepatis, cyphosis, amaurosis, tota neuralgiarum cohors aegrotos miserabiles invadunt, ita ut per longum temporis spatium ab industria remoti, lente fortasse ad sepulcrum traducantur. Procurandum est, ut morbus e medio tollatur atque illud agens ignotum, ista „materia peccans“ ex corpore ejiciatur. Et quaecunque eligatur medendi ratio, ea certe tam diu continuanda est, donec penitus febris cum symptomatibus suis desierit, funditusque morbidum quodcunque elementum exstirpatum videatur. Quid sibi volunt illae curae, quas vocant,

secundariae? Fere nunquam, quum paroxysmis superatis medicus statim et aeger ad socordiam revertantur, sufficienter continuantur — id quod rarissime evenit, si qualis inimicus debellandus sit, scientes jam a primis initiis ingressionibusque continuo certa tella mittunt. In memoriam revoco illud Claudiani: „Peragit tranquilla potestas, Quod violenta nequit.“ Nostra, quam descripsimus, methodo adhibita non aperitur illa Pandoraepyxis, unde maxima malorum cohors elapsa aegros invadit, nec semper „Spes“ restat. Nam quum latentissimis ex febribus intermittentibus neglectis maleque curatis laborantes morbis renatis sanari non possint, nisi febrifugis remediis, saepissime fit, ut, causa non satis cognita, ad perniciem ducantur. Medicos febrifuga, respicientes nec apyrexiam, nec paroxysmos, nec dies septimos, praebere necesse mihi videtur. In febris perniciosae impetu, ubi indicatio vitalis summum locum tenet, remedia, quibus ejus vis frangatur, adhibenda esse per se intelligitur. Neque iis, quae adduxi, condemnare me voluisse illa medicamina, quibus aegri adjuti morbi accessiones facilius sustineant, patet. Quid refutare voluerim, omnibus, opinor, satis perspicuum est.

Atque nunc spero fore, ut ii, qui chinoidinio, methodum defensam secuti, utantur, hoc remedium mox tanti aestiment, quanti summo jure habendum est. Nam profecto medicamenti nostri efficacia suo modo vere specifica non in hyperbolicis praeconum laudationibus nititur, sed ante oculos collocata est et manibus pre-

hendi potest. Experientia ipsa, summa iudex, huic februm victori coronam tribuit.

Nobis autem, quod chinioidinio antea oppositum est, infirmum esse praeparatum, nunc accuratius spectantibus et percontantibus, de medicaminis nostri natura et qualitatibus aliquid praemittere a scopo, quem petimus, non alienum videtur.

Chinioidinum est materia sicca, resinae instar nitens, fusca, paullulum ex subviridi splendens, marginibus pellucida, arida, saporis peramari; in frigore pulveratur, sed jam manus calore molle et tractabile redditur, frictum imbitur magna vi electrica. In aqua frigida nequaquam solvitur, in fervida adeo, ut purum et amarum saporem accipiat. In spiritu vini rectificatissimo facile (pars una chinioidinii binis partibus spiritus vini) solvitur, qua ex solutione aqua floccose praecipitatur: quod praecipitatum, nihilo relicto, resolvitur in acidis mineralibus valde dilutis, nec minus in plurimis acidis organicis, quae sufficiente chinioidinii quantitate plane neutralisantur. His ex solutionibus chinioidinum ammoniaco atque alcaliis carbonicis praecipitatur. In acidis dilutis plane solubile atque etiam in aethere, qui maximam partem materiae tingentis, quae minime pertinet ad chinioidinum, relinquit. Inquinatur resinis, inprimis colophonio, asphalto (ad 30 % usque Ohme), raro cupro et plumbo.

Pharmacopoea Borussica definitionem parum accuratam habet hancce: Chinioideum, Chinioidin. Massa sicca, nitens, coloris fusci, saporis peramari, in aqua

paullum, in spiritu vini rectificatissimo facile, in acidis dilutis plane solubilis. In officinis chemicis paratur. Cave ne cupro sit inquinatum.

Accipitur chinoidinium in massis irregularibus, in tabulis quadratis, columnis dimidii fere pedis longitudine, unius pollicis diametro.

Quod attinet comparisonem, chinino sulphurico parato omnibusque, qui formari potuerunt, crystallis amotis, pulla materia relinquitur, quae alcaliis carbonicis conjuncta amaritatem penitus amittit et subflavum, aut subfuscum praecipitatum dejicit, quod aqua lavatum leni calore in modum resinae concrevit. Sertuerner (Ueber die neusten Fortschritte in der Chemie, Physik und Heilkunde. III. 2. 269.) primus animos ad hujus materiae resinosae qualitatem basicam convertit, chinino et cinchonino diversam basin vegetabilem judicavit, chinoidini nomen ei dedit ac studiose febrifugum commendavit. Postea etiam perquisita est haec materia a Thiele, Buchholz, aliis, qui testes exstiterunt ejus basicae naturae, quippe qua acida plane neutralisuntur. Salia autem ex illa formata nullo modo in crystallos abire posse explorarunt. Henry fils, Delondres, Geiger paullulum chinini et cinchonini etiam huic massae inesse demonstrarunt, unde efficaciam medicam atque basicam reactionem deduxerunt. Sed facile potuit fieri, ut ex chinoidinio ab illis viris perquisito chininum et cinchoninum nondum absolute in crystallos formatum esset. Comparare licet experimentum a Liebig institutum, cujus postea mentionem faciemus.

Van Heijningen tres massa nostra bases contineri, chininum vulgare (3%), cinchoninum (6—8%), β chininum (cinchotinum) (50—60%) docuit; praeterea decolorem materiam resinosam, quae aere mox fuscum induat colorem, ei inesse. β Chininum ex chiniodinio aethere soluto ita paravit, ut basin solutam in salia sulphurica commutaret, carbone animali colorem amoveret, ammoniaco praecipitaret, praecipitatum spiritu vini rectificatissimo solveret, unde aliquo tempore post β chinini magnae columnae decolores, quae aere fiant opacae, formarentur.

Verumtamen Winkler, Schweig, Liebig, alii, chiniodinium chininum amorphum esse docuerunt.

Winkler (Jahrbuch für practische Pharmazie. 1843. VI. 25.) chiniodinium, pari copia acidi sulphurici concentrati, quo corpora illi admixta chinino servato deleantur, contritum, postquam per nonnullos diēs, ut acido delendi sufficiens occasio daretur, stetit, multa aqua dilutum, filtratis non solutis, natro carbonico massae ferventi admixto praecipitavit et praecipitatum, aqua fervente lavatum, acido acetico diluto solvit atque carbone animali colorem amovit. Substantiis liquidis exhalatis, materiam decolorem, resinosam, quae in crystallos formari non poterat, relictam vidit. Postquam illa acido sulfurico tractata est, una cum exigua chinini sulfurici quantitate, massa non crystallisata, irregularis, gummi vel resinae similis, sapore salis chinini praedita, acquiritur, quae compositionem et naturam chinini sulfurici funditus praebet. Quo experimento doctus Winkler,

chinioidinium ismericam censebat modificationem chinini, qua in crystallos abundi facultatem amisisset.

Id quod confirmavit anno MDCCCXLVI. Liebig (Annalen der Chemie und Pharmazie. 1846. LVIII. 348.), qui chinioidinium una cum forti lixivio caustico destillavit, unde etiam minima pars relictæ baseos chinae, chinolino parato apparebat. Tantam autem chinolini copiam accepit, ut puro chinino majorem acquirere non potuisset. Accuratius perscrutanti patebat, chinioidinium parem compositionem et par atomorum pondus [chinioidinium = $C_{20} H_{12} NO_2$. chininum (auctoribus Liebig et Wertheim) = $C_{20} H_{12} NO_2$] cum chinino habere, a quo esset statu solum distinctum. Variis e locis repetitum chinioidinium compositum invenit hocce modo:

C	73,49	—	73,14	—	74,33
H	7,69	—	7,64	—	7,57
N	8,79	—	8,79	—	8,79
O	10,03	—	10,43	—	10,33
	100,00	—	100,00	—	100,00

Comparisonis gratia confirmatam a pluribus compositionem chinini afferam. Chininum componitur e

	Liebig	Dumas	Henry	Regnault
C	75,76 —	75,00 —	74,55 —	74,89
H	7,52 —	6,66 —	8,43 —	7,65
N	8,11 —	8,45 —	8,30 —	8,55
O	8,61 —	10,43 —	8,72 —	8,91
	100,00 —	100,00 —	100,00 —	100,00

id quod plane congruit cum chinioidinii compositione.

Chinioidinium igitur eandem rationem adversus chi-

ninum habere videtur, quae est inter saccharum crystallisatum et syrupum communem, aut inter carbonem et adamantem. Notum nondum est, utrum haec chinini modificatio jam sit in cortice peruviano, an processibus demum paretur, quibus ad chininum utuntur extrahendum. Haud scio, an α chininum fortiter coctum in β chininum commutetur (ut chininchlorammonium, postquam coctura in crystallos abeundi facultatem amisit, specie gummosae massae amorphae relinquitur). Nescio, an experimentis futuris constituatur, utrum chininum libere ex una in alteram modificationem feliciter ducatur — ut saccharum crystallisatum in amorphum caramelum mutatur. — necne.

Ex his rebus allatis, quum organismi nihil referat, utrum materiam crystallisatam, an amorpham accipiat, chinioidinium cum chinino aequalem efficaciam habeat necesse esse continuo intelligitur. Ut morbis sanandis operam dantibus chinioidinii dosis paullulum — respicientibus chininum sulphuricum — augenda sit, eo tantum efficitur, quod in praesenti tempore, quo chinioidinium non satis magni momenti habebant, rarissime, opinor, purum praeparatum acquiri potest. Medicorum autem est, animos ad hanc rem convertere pharmacopolarum, qui, ut materia, quam dispensent, satis depurata sit, curent, id quod facillime efficitur. Jam hac in urbe ex officina (quam vocant „grüne Apotheke“) viri experientissimi et diligentissimi Schering, accipitur, qui copiam suam e Zimmeri praedicabili officina, prope Francofurtum ad Moen. sita petit. Chinioidinium, quod ille offert,

certissimum habet effectum. Experimenta, quibus puritas praeparati exploretur quaeque jam ex iis, quae supra attuli, quodammodo derivari possunt, facillima sunt. Sunt vero haecce.

Eo, quod chinioidinium in spiritu vini rectificatissimo et acidis dilutis plane solvitur, ab omnibus similibus — quod attinet speciem — materiis multum discrepat. Si id, quod ex solutione acida ammoniaco praecipitatur, pondere adaequat massae solutae, de praeparati puritate certi sumus.

Aliud experimentum praecipit Liebig, qui monet, ut chinioidinium una cum solutione cupri sulfurici tepefactum, cupri oxydato segregato, plane solvatur, id quod nullius resinae, neque resinis similis materiae proprium est.

Tum pharmacopolae exercitati atque periti alienas resinas (colophonium, asphaltum) materiae admixtas esse olfactus sensu facillime intelligant, si chinioidinium in platinae lamina liquefaciunt. Neque minus vapores densi obscurique, his resinis alienis proprii, earum praesentiam indicabunt.

Utrum cupro, an plumbo sit inquinatum haec materia — quod ceterum rarissime evenit — facillime explorabitur methodis satis cognitis.

Praeparati igitur natura quum nota et utrum purum, an materiis quibusdam inquinatum sit, facile explorari possit, cur medici huic medicamento magis quam aliis diffidant, intelligere non possum. Imo vero etiam insignis fiducia collocatur in permultis pharma-

copularum materiis, quae nobis chemicas microscopicasque disquisitiones spectantibus, quae publicantur in Britannica illa ephemeride „the Lancet,“ saepissime valde inquinatae apparent. Si medici in chinioidinium magis magisque animos adverterint et si pharmacopolae qui adulteratum atque ideo parum praesens praeparatum dispensent, admoniti erunt, mox querelae de medicaminis infirmitate cessabunt. Et medici nimiis aegrotorum marsupio impensis — ut antea — non imperatis, certa arma adipiscentur, quibus morbos typicos et qui ex iis nascuntur, devincant. Remedium maxime pretiosum minimo pretio emitur.

Extremum illud sit, ut nonnullos laudem medicos, qui chinioidinium, quod mirabilem iis praebebat utilitatem, diligentissime commendant.

Heimbrod, quod sequitur ex ejus experimentis, in hasce tres theses redegit: Chinioidinium febrem tollit intermittentem omnino non tardius quam chininum sulphuricum, — certius prohibet accesiones recidivas, — multo minoris pretii est. Dabat tincturam et pulverem cum saccharo lactis.

Experimenta, quae ab Ossieur et Vannoye instituta et exposita sunt in „Rheinische Monatsschrift. 1849. April p. 249“ ab illis Heimbrodii nequaquam discrepant.

Bertini chinioidinium efficaciam, neque incommoda chinini habere ait. Praecipue promptum invenit ad tollendas febres intermittentes larvatas atque accesiones recidivas. Item febres hoc remedio suppressas minus

ad impetus recidivos inclinare affirmat. (Gaz. Hôp. 1846. 38. Prag. Ann. I. A.).

Natorp, qui illud medicamen plus millies probavit, chinino certius, ad febres recidivas prohibendas aptius invenit.

Frider. Mohr (Commentar zur preussischen Pharmacopoe. I. 300. sq.) praecipue commotus iis, quae Liebig exploravit, diligentissime chinioidinium commendat.

Rademachero, qui cum chinino conjunctum praescripsit, tanti momenti erat hoc medicamen, ut in spatio unius aetatis magis quam libras octo civiles illius distribueret.

Adjungam etiam Hruschhauer, qui chinioidinio pilulis dispensato in nosocomio Grazensi magno cum successu utitur, Elvert qui jam anno 1832 illud commendavit, porro Canstatt (Prager Viertelj. Schr. T. XXVIII.), Casati, Flume, Goossen, Heglauer, Jakson, Nieuwenhuis, Plagge, Rennes, Richter, Ruvizza, Schilling, Schöller.

Haec, quae scripsimus, paullulum eo conferant, ut animis magis magisque in chinioidinium conversis ejusdem usus omnino vulgetur. Quae de febribus intermittentibus tractandis generatim atque universe diximus, iis modo labefactare conati sumus illam sententiam, servandas esse methodos atque leges vetustate quasi sanctitas atque auctoritatibus temere ac sine judicio credendum — ne nunc probari videatur, quod olim Lorarius dixit (Plaut. Captiv. II. 1. 6.):

Indigna digna habenda sunt, herus quae facit.

VITA

Ego, Carolus Aemilius Stropp, natus sum Tangline die IV. mensis Octobris a. MDCCCXXIX. patre Carolo Evaldo, matre Carolotta e gente Laueriana, quibus adhuc vivis ex animo intimo gaudeo. Fidei addictus sum evangelicae. Prima litterarum rudimenta in scholis urbis patriae addidici, quibus instructus scholam Sedinensem Fridericam Guillemam adii, quam per annum et dimidium frequentavi. Tum inter cives gymnasii ejusdem urbis, quod sub auspiciis Cl. Hasselbach floret, receptus scientiis atque linguis, quae viam ad studia academica munire solent, imbutus sum. Trium autem annorum spatio intermisso Tanglinem reversus gymnasium directore Cl. Gottschick restitutum petii, cujus civis per duos annos fui. Tum testimonio maturitatis instructus hanc almam litterarum sedem adii et ab Ill. Busch, penes quem illo tempore fascies academici erant, in numerum civium academicorum receptus, apud Ill. Casper, gratiosi medicorum ordinis decanum maxime spectabilem, nomen professus sum.

Quamdiu studia medica persecutus sum, horum virorum maxime excellentium praelectionibus interfui:

Beat. Hecker de encyclopaedia et methodologia artis medicae; Ill. Mueller de anatomia universa et organorum sensuum, de anatomia comparata et pathologica, de physiologia; Ill. Mitscherlich de chemia experimentalis; Ill. Lichtenstein de zoologia; Ill. Michelet de logice; Ill. Gabler de anthropologia et psychologia; Ill. Dove de physice experimentalis; Ill. G. Rose de mineralogia; Ill. Mitscherlich de materia medica et de remediis excitantibus; Exp. Berg de botanice medica; Exp. Simon de pathologia generali, de pathologia et therapia syphilidis et morborum cutis; Ill. Romberg de pathologia et therapia speciali; Ill. Troschel de fracturis et luxationibus, de arte fascias rite applicandi; Exp. Leubuscher de morbis cerebri et medullae spinalis, de morbis psychicis; Exp. Crédé de morbis mulierum, de arte obstetricia; Cl. Ideler de morbis psychicis, de diaetetice; Cl. Beneke de morbis psychicis; Ill. Juengken de chirurgia generali et speciali, de laesionibus corporis humani; Exp. Henoeh de morbis infantum; Exp. Friedberg de medicina forensi; Ill. Langenbeck de aciurgia, de morbis organorum urinariorum; Exp. a Graefe de ophthalmologia.

Exercitationibus clinicis medicis, chirurgicis, obstetriciis interfui virorum Illustrissimorum, Clarissimorum, Experientissimorum Juengken, Wolff, Busch, Simon, Langenbeck, Romberg.

Cadavera rite secandi artem me docuerunt Ill. Mueller et Ill. Schlemm. Operationes in cadaveribus institui duce Ill. Langenbeck.

Quibus omnibus viris optime de me meritis quam maximas gratias ago semperque habebo.

Jam vero tentaminibus, tam philosophico quam medico, nec minus examine rigoroso superatis, spero fore, ut dissertatione thesibusque publice defensis summi in medicina et chirurgia honores in me conferantur.

2 2 2 2 2

1. *De morbi causis et symptomatibus*
2. *De morbi causis et symptomatibus*
3. *De morbi causis et symptomatibus*
4. *De morbi causis et symptomatibus*
5. *De morbi causis et symptomatibus*

THESES.

1. Animi morbi semper originem habent ex morbis corporis.
 2. Aortae abdominalis ligatura rejicienda.
 3. Febrifuga continuo, nec apyrexia nec paroxysmo nec diebus septimis respectis, praebenda censeo.
 4. Kali jodatum in rheumatismo chronico maxime laudandum.
-